

GUÍA DE MUSEOS DE LA IGLESIA DIÓCESIS DE MALLORCA

MUSEO:

Dirección: Museo de Lluc. Santuario de Lluc, pl. dels pelegrins, s. n. 07315 Escorca (Mallorca), Islas Baleares.

Tfno: 971.871525 (ext. 234)

Fax: 971.517096

e-mail: museu@lluc.net

Web: lluc@net

Institución titular: Comunidad de los Sagrados Corazones y Obispado de Mallorca.

Tipología de Museo: Colección museística.

Gestión: Santuario de Lluc

Persona responsable y de contacto: Elvira González

Cargo: dirección y conservación.

Tfno. 971.871525 (ext. 234)

Personal:

(Técnico, colaboradores, auxiliares, becarios, voluntarios, otro personal).

1 Técnico

1 recepcionista

Instituciones colaboradoras:

Horario de visita: de 10 a 13:30 y de 14:30-17 horas todos los días de la semana.

Tarifas: 3'30€; reducciones a grupos, niños y jubilados. Entrada gratuita a miembros del ICOM.

Modalidad de visita: libre.

Normas de visita: las usuales.

Cifra media de visitantes/año: 20.000 personas.

Servicios, Instalaciones y Equipamientos:

(Cesión de espacios, consulta de fondos, sala de investigadores, servicio fotográfico, Biblioteca, tienda, librería, etc.)

· 8 salas, 3 almacenes y una tienda/recepción.

Actividades:

(Programas didácticos, organización de cursos, congresos, exposiciones temporales, conciertos, publicaciones, etc.)

· 3 exposiciones temporales al año.

Contenido: (Máx. 2 folios)

- **Historia del Museo.**

MUSEO:

- **El edificio.**
- **Colección.**

Ubicación

El Museo de Lluc se encuentra ubicado en la primera y segunda planta del cuerpo principal del Santuario, en un ala situada entre el jardín del Fundador, el P. Joaquim Rosselló, y la Plaza del Obispo Campins. El primer piso está dividido en seis salas: arqueología (sala 1), orfebrería/joyería (sala 2), indumentaria/mobiliario (sala 3), imaginería devota (sala 4), cerámica (sala 5) y Coll Bardolet (sala 6). Las dos salas de la planta superior están dedicadas a la pinacoteca (sala 7) y a la artesanía textil (sala 8).

Historia

El Museo de Lluc fue inaugurado en 1952 con aportaciones de diversa procedencia que, en origen, perfilaron sobre todo la sección de Arqueología. Años más tarde, en 1971, Antonio Mulet Gomila hace donación de sus colecciones de Ca'n Mulet de Génova (Palma) al Museo de Lluc. En 1984 se incorpora al museo una muestra de pintura y escultura contemporánea. La colección de arte contemporáneo se amplía con la sala dedicada a la obra del pintor Josep Coll Bardolet que hace dos entregas: una en 1989 y otra en 1995. En 2004 se crea la sala Bujosa Rosselló, de artesanía textil mallorquina, con objetos y maquinaria de su empresa familiar.

Sala 1. ARQUEOLOGÍA

La visita comienza con un expositor mural que incluye el monetario romano de Lluc con más de 300 monedas de épocas imperial, republicana y provincial. La figura del arqueólogo Cristóbal Veny (Porreres, 1925- Palma, 2007), misionero de los Sagrados Corazones y anterior director del Museo, quiere ser recordada con las campañas que él dirigió: el pecio del Sec y de las cuevas prehistóricas del entorno de Lluc, especialmente la de *Sa Cometa dels Morts*. Las vitrinas de la sala de Arqueología son ocho. Las seis primeras están dedicadas al mundo pretalayótico y talayótico de Mallorca. De las otras dos, una reúne el conjunto de la colección de Antonio Mulet, de objetos de la cultura púnico-ebusitana, y de Ignacio Furió de piezas talayóticas, griegas y romanas, con platos, lucernas, lacrimatorios, etc. La última vitrina encierra restos de la vajilla griega de la nave del islote de El Sec. El interesado en las ánforas podrá contemplar las púnicas y las romanas procedentes del pecio romano hundido cerca de la isla de Cabrera y el cargamento de lingotes de plomo. También se recrea un *columbarium*.

Sala 2. EL TESORO DE LA VIRGEN

La sala de Arqueología da paso a la del Tesoro de la Virgen. Su nombre se debe al origen y carácter de los objetos elaborados con materiales ricos entregados a la Virgen de Lluc. Se muestran aquí piezas de orden litúrgico y de adorno de la mujer mallorquina (joyas y abanicos). Esta sala acoge también, al fondo, dos vitrinas que guardan: cálices, copones, relicarios, etc., y el *Lignum Crucis* (s. XVI). Y a la derecha, piezas de adorno para la Virgen como las coronas ricas para Ella y el Niño, ofrecidas por colecta general en toda Mallorca, en 1884. También en el centro de la sala, una vitrina con la custodia de plata dorada de Antoni Falconer (1499), otra vitrina para la treintena de premios literarios y una mesa expositor con las ofrendas regaladas a la Virgen.

Sala 3. LA CÁMARA MALLORQUINA

Esta sala está concebida como un rincón íntimo de una casa acomodada de Mallorca. En ella se recrea un dormitorio barroco, presidido por una cama con dosel del s. XVII. Para reforzar el carácter de alcoba, también se da a conocer dentro de una vitrina, una muestra de la indumentaria femenina del s. XIX (*rebosillos, guatlaretos, medias, ropa interior, etc.*) y masculina (chalecos), seleccionada de entre los fondos de la colección Mulet.

Sala 4. IMAGINERÍA SACRA

La sala de imaginería ha sido concebida para albergar la totalidad de la colección de belenes de vitrina del santuario de Lluc de los siglos XVIII-XIX. El Nacimiento de Jesús se ilustra con ocho pinturas (algunas de ellas exhibidas por primera vez en el Museo y procedentes del depósito de obras) e incensarios de bronce de la Alta Edad Media de la colección Mulet. Se añaden además, platos limosneros procedentes del centro de Europa de los siglos XVI y XVII. La exposición de imaginería devota continúa en la sala siguiente. Aquí podemos contemplar dos vitrinas, una con figuras relacionadas con el alumbramiento y la Natividad de Jesús, de los siglos XIV al XVIII y otra vitrina de tallas medievales y barrocas de madera policromada.

Sala 5. LA COLECCIÓN DE CERÁMICA

En esta sala se concentra la colección de cerámica de Lluc procedente de Can Mulet. La sala se distribuye en tres

MUSEO:

espacios donde se ordenan las piezas según su origen. El primer espacio está dedicado a Mallorca con una cuarentena de platos en verde y manganeso, procedentes de Inca y de Palma (s. XVII al XVIII). También hay piezas de la fábrica de La Roqueta, del entorno de 1915, y las jarras “bordadas” de Felanitx (s. XIX). El siguiente espacio reúne la loza de Valencia y de Cataluña. A destacar la colección de platos de reflejo metálico, de los siglos XVI al XVIII. De Cataluña, dentro de una vitrina aparte, hay objetos más tardíos de los talleres de La Bisbal y de Can Falló (Gerona), y de Mataró, del último cuarto del s. XVIII hasta mediados del s. XIX. Y concretamente, de Barcelona, destacan los platos de las series de influencia francesa, de la “cixereta”, de “l’arracada”, de la cenefa Bérain, etc. de finales del s. XVIII y principios del s. XIX. La fábrica de La Alcora se representa con ejemplares de la primera etapa de su producción; uno de ellos del pintor ceramista Francesc Grangel del s. XVIII. También levantinos son la treintena de azulejos de los siglos XIV al XIX, de procedencia mayoritariamente valenciana, que se exponen en la pared. La tercer y última parte de la sala de cerámica se dedica a la producción aragonesa, con una gran variedad de ejemplos de Teruel, Muel, Vilafeliche, de los siglos XVI al XIX. La cerámica de importación se basa en la loza procedente de Italia, concretamente de Montelupo (s. XVI), Burgio (s. XVII), Savona (s. XVII) y Pisa. También son interesantes los azulejos y las piezas de Delft (Holanda) de 1750, entre otros.

Sala 6. EL PINTOR JOSEP COLL BARDOLET

Josep Coll Bardolet (Campdevàdol, 1912- Valldemossa, 2007) hizo donación al Museo de Lluc de un total de 236 obras de diversas técnicas y temática. La primera sala monográfica fue abierta en 1989 a través de la *Associació d’Antics Blauets*. La nueva y definitiva se inauguró el día 10 de septiembre de 1995 y conforma la antológica de Coll Bardolet de retratos, dibujos, guaches y acuarelas.

Sala 7. PINACOTECA

En el piso superior, es la colección pictórica del Museo con telas de diferentes artistas mallorquines. Están representados: Buades, Mayol, Mestre, Ribas, Cerdà, Hubert, Anckerman, etc. Otros de fuera como Santiago Russiñol, y casi todos del siglo XIX.

Sala 8. ARTESANÍA TEXTIL

Dentro de la sala se pueden contemplar las piezas regaladas por el taller de tejidos Can Bujosa de Santa María, encabezadas por un telar manual de 1800, entorno al cual se disponen los diferentes artilugios de esta industria artesanal: urdimbres, púas, ruecas, lanzaderas, peines, etc. junto con un tapiz de carro y una colección de muestras de telas, alguna de ellas del s. XVIII, de ese mismo taller. Este espacio se complementa con otro continuo, dedicado al mundo textil, basado en una selección de casullas, capas y ternos completos del propio Santuario, y dos capas de la Virgen de Lluc y el Niño, confeccionadas con telas ricas. También hay muestras de ropa interior del s. XIX, de la colección Mulet, hechas de lino y algodón dentro de una arcón de madera de nogal.

Piezas principales: (Máx. 10 piezas)

Ficha técnica

Festa a l’esplanada de Santa Catalina o
<<Los dos més apartados>> (sic)
-títol de l’autor a l’angle inferior dret-

(Mallorca, ca. 1810)

SALVADOR MAYOL
(Barcelona, 1775-1834)

54 x 96’5 cm
Oli/tela

INVENTARI DE LA PINACOTECA DEL MUSEU
DE LLUC. P.017.

Fotografía

MUSEO:

<p>Ficha técnica:</p> <p>Ostensori</p> <p>Autor: Antoni Falconer (i altres?). Plata sobredaurada.</p> <p>Dades d'arxiu: Obra contractada per el Santuari de Lluc el 16 de novembre de 1498. Obra feta a Mallorca tal i com ho acredita la marca MAI/ORIC, estampada tres vegades.</p>	<p>Fotografia</p>
<p>Ficha técnica:</p> <p>Núm. inv.: J-01 Objecte: Rosari amb baix de rosari dit <i>sagrament</i>. Taller: Mallorca. Cronologia: R. i S.: s. XVIII. P.: s. Final s. XVII - s. XVII Mides: Rosari: 80 cm. llarg. <i>Sagrament</i>: 500 x 450 mm. Penjoll: 377 x 254 mm. Materials: R.: Llavor, or, esmalt i teixit metàl·lic. S.: Or, esmalts i vidre. P.: Or, esmalts i vidre. Descripció: Rosari fet de grans de llavor, o fusta, entre els quals i cada deu, es disposen altres granadures calades, fetes amb fil d'or, formant lòbuls topats, coberts d'esmalt amb pinzellades de color (rosa, verd i negre). La creu que penja abans del medalló també està feta amb aquesta tècnica de lòbuls calats i esmaltats, en aquest cas, amb dos petits balustres per als braços. Es remata amb una troca de fil metàl·lic. El medalló de l'extrem és del tipus <i>sagrament</i> i presenta el motiu central de l'exposició de l'eucaristia en un altaret amb baldaquí, flanquejat per dos angelets, tot fet d'or cobert d'esmalt de colors i protegit per dues finestretes de vidre. A la quinta granadura es penja un medalló més antic, probablement del s. XVII, també amb el motiu de l'altaret entre dos virils amb el cercol de cartutxos retallats i coberts d'esmalts de colors amb predomini del verd transflor.</p> <p>Bibliografia: GONZÁLEZ, Elvira; RIERA, M. Magdalena: <i>La joieria a les Illes Balears</i>, p. 107, fig. 47.</p>	<p>Fotografia</p>
<p>Ficha técnica:</p>	<p>Fotografia</p>

MUSEO:

Núm. Inv: C-251

Objecte: Sotacopes.

Mides: 32 x 11'5 x 16 cm.

Taller: L'Alcora (Castelló) Mestre Francesc Grangel Romero (1738-1774).

Cronologia: Série Bérain (1727-1749).

Bibliografía relacionada con el Museo:

TRÍPTICS del Museu de Lluç

* *Joies per a la Mare de Déu de Lluç.*

Santuari de Lluç, del 2 al 20 de setembre de 2001. Depliant.

* *Creus d'Europa de Limoges a Lluç.*

Santuari de Lluç, del 31 de maig de 2003 al 31 de maig de 2004.
Depliant.

* *El Museu de Lluç/ El Museo de Lluç.* Tríptic informatiu, 2004.

* *The Museum of Lluç/ Das Museum von Lluç.* Tríptic informatiu, 2004.

PUBLICACIONES on es mostren peces del Museu de Lluç (des de l'any 2000)

* *Gran Enciclopèdia de La Pintura i l'Escultura a les Illes Balears* (tom I)

- Anckermann, Ricard: "Retrat d'una pagesa" (1886) a la p. 64,

- Bauzà Mas, Joan: "Can Bartola. Retrat del poeta Jeroni Pou" (ca. 1890) p. 180 i "Al·lots jugant a la vora de la mar" (ca. 1908) p. 182.

- Buades Frau, Agustí: Retrat del batle Jaume Mateu (ca. 1838) p. 321.

* *La joieria a les Illes Balears* d' Elvira González i Ma. Magdalena Riera, edita l'Idi, 2003.

Es mostra un rosari eivissenc p. 85 (fig. 23), rosaris de nacre p. 89 (fig. 29), el retrat de Theresa Ferrer de Sant Jordi p. 104 (figs. 44-45), baixos de rosaris pp. 106-107 (figs. 46-47), medallons p. 108 (figs. 48 i 50), un penjoll p. 111 (fig. 53), un altre medalló p. 113 (fig. 58), una creu p. 114 (fig. 60), una altra creu p. 117 (fig. 62), veneres p. 127 (fig. 75), l'oli de Isabel Bonet de Joan Mestre p. 130 (fig. 79), un cordoncillo p. 132 (fig. 81), 2 quadres de Salvador Mayol p. 154-155 (figs. 121 i 122), un quadre anònim p. 159 (fig. 127), un altre penjoll p. 160 (fig. 129), i un altre baix de rosari a la p. 162 (fig. 134).

MUSEO:

* **La lonja de Palma**, coordinat per Federico Climent Guimerá, 2003. A la pàgina 128 es mostra el gouache sobre cartró de la “Vista de la Ciutat de Palma” des del mar, d’autor anònim, de l’entorn de 1830.

* **Calendari per l’any 2004 de la Banca March** amb els textos de la Sra. directora del Museu de Lluç, Elvira González, i fotografies de 6 exvots del Museu amb el tema central del naufragi a la mar.

* **El Baluard de Sant Pere i la Ribera del Moll** d’Aina Pascual i Jaume Llabrés, edita Promomallorca, 2004. A la pàgina 168 es mostra la fotografia d’un quadre anònim “Vista de la ciutat de Palma” d’inicis del s. XIX, fet al gouache damunt cartró.

* **El Nadal a Mallorca** de Miquel Font Poquet, 2004.

En aquest llibre apareixen fotografiades les figures de fusta de dues mares de la Degollació dels Innocents (pa. 57), la Mare de Déu i el Nin en la Fugida a Egipte del taller del Mestre de les Verges Rosses (p. 60), el betlem vitrina de la Glòria de paper retallat (p. 60), el betlem de figures de fusta tallada (p. 60), el lateral de la Mare de Déu amb el Nin amb la firma del Santet (p. 63), dos pastorets del Santet (p. 63) i el vestit de la Sibila exposat a la nova sala d’Artesania tèxtil (p. 96).

* **La imatge de la música en les Illes Balears** de Xavier Carbonell, 2004.

En aquest exemplar s’anota en el catàleg la presència, tant a l’església de Lluç com al Museu, d’una sèrie de retaules i quadres a on apareixen escenes amb músics (p. 126). Es troben a més, fotografies de les següents peces del Museu: “Berenar al camp” i “Ball a la plaça” de Salvador Mayol (p. 74) i la talla d’un angelet músic del s. XVIII penjat a la Sala d’Imatgeria Sacra (p. 111).

* **Santa Catalina. Imatges d’ahir** d’Albert Herranz i Andreu Muntaner, editat per Miquel Font, Editor, 2005.

L’il·lustració de la coberta del llibre és el quadre Berenada al camp de Sebastià Mayol que es troba a la nostra Pinacoteca.

* **El Teatre Principal de Palma**, coordinat per Aina Pascual, editat per Olañeta, i redactat per diversos autors, Al catàleg surten els quadres següents de la Pinacoteca de Lluç: *Festa galant al jardí* atribuït a Gabriel Femenías (p. 55), *Flautista* d’Antoni Ribas (p. 57), *Taules desordenades* de Bartomeu Bordoy (p. 59) i l’*Entrada a Palma de la reina Isabel II* de J. Mestre (p. 167).

Apart d’aquests quadres han complementat la petició de fotografies amb els ventalls de la Col·lecció Montis de Son Santandreu que tenim nosaltres amb els números: V.10, V.12, V.17, V.20 i V.25 (p. 60), i una borsa de plata (p. 62).

* **Vaixells de pedra. L’arquitectura nàutica balear a través dels grafits murals (segles XIV-XVIII)**, escrit per la directora del Museu de Lluç, Elvira González amb la col·laboració de Bernat Oliver i Xavier Pastor, editat per l’Idi, Palma, 2007, es va il·lustrar amb els següents olis sobre tela de la Pinacoteca de Lluç: *Barques al moll* d’Antoni Ribas de ca. 1897 (p. 87), el <I> de G. Tur de final s. XIX (p. 116), *La drassana de Palma* d’Antoni Ribas de ca. 1898 (p. 126) i un oli sobre tela atribuït a Joan Bauçà *La Seu des del moll* de la Riba de ca. 1880 (p. 128).

* Per el número 3 de la revista *Musa del Museu d’Història de Manacor*, la directora del Museu de Lluç, Elvira González, ha redactat un article sobre “Els plats de la col·lecció Mulet del Museu de Lluç”. Aquesta comunicació reuneix per primera vegada, publicats junts, els trenta plats mallorquins d’aquesta sèrie amb una fitxa tècnica completa i una foto il·lustrativa.

CATÀLEGS D’EXPOSICIONS amb peces del Museu de Lluç

* **Mallorca i el comerç de la ceràmica a la Mediterrània.**

A la Fundació La Caixa, Palma, maig-juliol, 1998 i organitzada per la Fundació La Caixa i la Conselleria d’Educació, Cultura i Esports del Govern Balear.

El Museu de Lluç va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de 19 peces de ceràmica de diverses èpoques a les pàgines 19, 104 (fig. 32), 108 (fig. 45), p. 120 (fig. 81, 82 i 83), p. 121 (fig. 84 i 85), p. 122 (fig. 90), p. 123 (fig. 91 i 92), p. 128 (fig. 109), p. 144 (fig. 155 i 156-157), p. 145 (fig. 158), p. 147 (fig. 167 i 169), p. 164 (fig. 226) i 171 (p. 247).

* **L’Orde de Malta, Mallorca i la Mediterrània.**

MUSEO:

Sa Llonja, Palma, setembre-octubre, 2000 i organitzada pel Consell de Mallorca i l'Orde de Malta. El Museu de Lluç va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de 6 penjolls amb creus de Malta (ss. XVIII-XIX) p. 234-236 (figs. 10-12), p. 237 (fig. 18), p. 241-242 (fig. 29 i 30) i 6 plats (ss. XVII-XVIII) p. 258-259 (figs. 1-6). També va accedir a la reproducció del retrat de Catalina Mateu (s. XVIII) p. 214 i del retrat anònim de senyora mallorquina (s. XIX) p. 222.

* Oro, incienso y mirra. Los Belenes en España.

A l'edifici de la Fundació Telefónica, Madrid, desembre, 2000-gener, 2001, i organitzada per la Fundació Telefónica i la Fundació Germán Sánchez Ruipérez. Va estar comissariada per Letizia Arbeteta Mira, directora de la Fundació Lázaro Galdiano i autora del catàleg.

El Museu de Lluç va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de 2 àngels portacandelers p. 61 (fig. 26), la vitrina de la Glòria de paper p. 68 (fig. 34), els tres Reis d'Orient p. 96 (fig. 68), el betlem de la Cova p. 135 (fig. 99) i un pastor xeremier p. 176 (fig. 126).

* El toro i la Mediterrània.

Al centre de Cultura Sa Nostra, Palma, desembre 2000-març 2001 i organitzada per Sa Nostra, Obra Social i Cultural.

El Museu de Lluç va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica d'un bouet de bronze (ss. IV-II aC), a la pàgina 116 (fig. 74).

* Ya vienen los Reyes. Belenes en Castilla y León.

Monasterio de Nuestra Señora del Prado, Valladolid, del 16 de novembre de 2001 al 6 de gener de 2002.

Organitzada per la Fundació Germán Sánchez Ruipérez i la Fundació Siglo de Madrid. Va estar comissariada per Letizia Arbeteta Mira, directora de la Fundació Lázaro Galdiano i autora del catàleg.

El Museu de Lluç va prestar i accedir a la reproducció fotogràfica del Betlem de la Glòria de paper p. 29 (fig. 5), els tres Reis d'Orient p. 130-131 (fig. 37), un pastor xeremier p. 138 (fig. 50), el betlem de la Cova p. 158-159 (fig. 143) i la mateixa Glòria de paper p. 169 (fig. 5).

* Xam Antològica.

Al casal Solleric des del 12 de juny al 21 de juliol de 2002.

El Museu de Lluç va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de 2 obres: "Sense títol", de l'any 1963, feta en tècnica mixta damunt tela, i de "Il·lusions perdudes", de l'any 2000, també realitzada amb la mateixa tècnica, a les pàgines 100 i 149.

* Miquel Brunet. Retrospectiva.

Al casal Solleric des del 26 de juliol i el 8 de setembre de 2002.

El Museu de Lluç va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de l'obra "Bodegó", de l'any 1992, oli damunt fusta.

* Palma a través de la cartografia (1596-1902).

Al centre d'exposicions Ses Voltes de Palma del 8 d'octubre de 2002 al 20 de gener de 2003.

El Museu de Lluç va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de l'obra "Vista de la ciutat de Palma", anònima, d'inicis del s. XIX, a les pàgines 315 i 316.

[N. B.: No es tracta d'un oli damunt tela, com es pot llegir, sinó d'un gouache damunt cartró].

* El arte en el Belén.

A la Torre de Don Borja, de Santillana del Mar (Santander), del mes de novembre de 2002 al 6 de gener de 2003. Va estar organitzada per la Fundació Santillana del Mar i comissariada per Rafael García Serrano, director del Museo Santa Cruz de Toledo.

El Museu va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica dels 3 Reis d'Orient del taller del Mestre de les Verges Rosses, a la pàgina 92.

* Un llegat humà per a ús diví. Ornaments litúrgics del Monestir de la Puríssima Concepció.

Al convent de les Caputxines del 14 de desembre de 2002 al 9 de gener de 2003. Es demana al Museu de Lluç, per a l'exposició de Nadal, un rebosillo del s. XVIII de la col·lecció Mulet, i 2 ventalls de Xina per a l'exportació, de mitjans del s. XIX, amb les seves caixes lacades.

MUSEO:

* *Els cent anys de Marines i Boscatges.*

L'Ajuntament de Blanes i la Comissió Any Ruyra, organitzen aquesta exposició del 5 d'abril al 31 d'octubre de 2003. El catàleg es va publicar l'any 2005.

El Museu de Lluc va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de 2 exvots, l'exvot dit de "Puerto Rico" de 1812 i l'exvot dit de "Cap Blanc" de 1776, a les pàgines 246 (fig. 26) i 247 (fig. 27) respectivament.

* *Paisajes sonoros en el Madrid del siglo XVIII. La tonadilla escénica.*

El Museo de San Isidro de Madrid, que depen de l'Ajuntament d'aquesta capital, organitza l'exposició des de maig a juliol de 2003.

El Museu de Lluc va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de 2 pintures a l'oli de Salvador Mayol: "Berenar al camp" i "Escena de ball", a les pàgines 156 (fig. 23) i 157 (fig. 24), respectivament.

* *Dona amb ventall.*

El Museu de Mallorca organitza des del 17 de maig al 29 de juny de 2003 una exposició de pintures mallorquines a les quals es poden contemplar l'evolució dels diferents tipus de ventalls a Mallorca des del s. XVIII al XIX.

El Museu de Lluc va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de 5 quadres de dones d'autors com: Pasqual Calbó, Joan Mestre, Francesc Mestre i Ricard Carlotta, a les pàgines 36-37; 42-43; 44-45; 54-55 i 56-57.

[N. B.: N'hi ha dues errades al catàleg. El quadre nº 6 (p. 44) és d'autor anònim i es publica com de Francesc Mestre, i el nº 11 (p. 54) signat per Francesc Mestre, l'atribueixen a Ricard Carlotta].

* *L'àmbit femení en els segles XVII i XVIII. Del Palau al convent.*

Del 16 de desembre de 2004 al 9 de gener de 2005 el monestir de les Clarisses Caputxines obre les seves portes amb una exposició organitzada per Aina Pascual i Jaume Llabrés.

El Museu de Lluc va prestar i va accedir a la reproducció fotogràfica de 3 mobles: una arquilla barroca (ss. XVI-XVII), una papelera comptador (s. XVII) i un armari capelleta (s. XVIII), a les pàgines 21, 22 i 25, respectivament.

* *El Betlem tradicional mallorquí. L'evolució de les figures del betlem mallorquí als segles XVIII-XX.*

A l'Arxiu Municipal de Palma, Can Bordils, juntament amb el Museu de Mallorca, organitzen des del 16 de desembre de 2004 al 16 de febrer de 2005, una exposició nadalenca dins la qual s'exposen també les següents peces del Museu de Lluc: una Mare de Déu amb Infant del *Santet* (s. XIX), un xot del taller del mestre de les Verges Rosses (s. XVIII), 3 pastors i un xeremier.

* *La guerra de Successió a Mallorca, 1700-1715. Una aproximació als protagonistes.*

Per l'exposició de Can Bordils, de l'Ajuntament de Palma, que es mantindrà oberta des del dia 30 de novembre de 2005 fins el 28 de febrer de 2006, l'arxiver-bibliotecari, Pere de Montaner, ha vingut fins a Lluc per escollir les peces que volen encapçalades per l'escut de fusta del rei Carles III. També ens ha demanat dos plats de pisa, un d'ells (C-81) de llambreg metal·lic de taller de Barcelona del s. XVII i l'altre (C-232) de Terol del XVIII.

* *La mirada del poble. Art, costumari i religiositat.*

Del 16 de desembre de 2005 fins al 8 de gener de 2006, les Clarisses Caputxines del Monestir de la Puríssima Concepció ens demanen en préstec, a través dels seus coordinadors de patrimoni, Aina Pacual i Jaume Llabrés, set peces per la seva exposició de Nadal: "El carro de la Beata" de F. Salvà de la Llapassa (s. XX), la "Romeria de la Bonanova" d'Antoni Mulet (1952), el "Ball de la plaça" de Salvador Mayol (c. 1810), la "Romeria de La Real", aquarel·la anònima de principi del s. XIX, una gerra de Felanitx amb afegits aspats (s. XVIII) i dos plats de postres (C-37 i C-38) del "Rafato" del s. XVII.

* *Àlbum. Imatges de la família en l'art.*

Per aquesta exposició, comissariada per Teresa-M. Sala i Xavier Roigé, organitzada pel Centre de Cultura Sa Nostra de Palma entre els dies 12 de maig al 7 de juliol de 2006, es va deixar en préstec tres quadres de la nostra pinacoteca que es presenten també al catàleg: els retrats d'Isabel Bonet de Joan Mestre (fig. 32) i del seu marit l'honor Jaume Mateu d'Agustí Buades (fig. 31), ambdós a la p. 184, i *Els esponsoris de Maria* de Gregori Bauçà (fig. 34) a la p. 188.

* *El carro triomfal. Manifestacions populars a l'entorn de Santa Caterina Tomàs.*

Opuscle a mode de catàleg, d'una mostra (octubre-novembre de 2006), organitzada pel Consell de Mallorca, i amb guió i coordinació de Gabriel Carrió i Vives. Per l'exposició el Museu va prestar el quadre "El carro de la Beata davant Can Berga" de F. Salvà de La Llapassa (p. 114), i al catàleg va sortir, endemés, "L'aparició de Santa Catalina

MUSEO:

d'Alexandria a Santa Catalina Thomàs" de Vicenç Furió (p. 29).

*Coll Bardolet. Exposició inaugural de la Fundació. El dia 4 de febrer de l'any passat 2006, la Fundació Coll Bardolet va obrir les portes de la nova seu a Valldemossa amb una exposició permanent per a la qual el Museu de Lluç ha estat convidat amb el préstec temporal de dues de les obres més interessants de l'autor com són: el seu *Autoretrat* de 1939 i un *Apunt de balladora* a l'aquarel·la fet amb posterioritat. Al seu catàleg, *Exposició Coll Bardolet* (1933-2006), número 1 de la col·lecció de Document de la Fundació, coordinada per la nova directora, Sílvia Pizarro, es publica l'autoretrat de Josep Coll Bardolet del Museu de Lluç (14).

*Santiago Rusiñol, la passió per Mallorca. Per aquesta exposició del dia 16 d'abril al 17 de juny, dedicada a la etapa mallorquina de l'autor, el Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma, *Es Baluard*, demana al Museu de Lluç el préstec temporal de l'oli, *Cementeri de Sóller* de l'entorn de 1902-1908. Al catàleg *Rusiñol, la passió per Mallorca. Del luminisme i el Simbolisme a l'estampa japonesa*, Palma, 2007, el quadre del museu es troba reproduït a la pàgina 74 (cat. 17).

Observaciones: